Quocirca sic de his dicendum est, vt quos fortunatos dicimus, non fortunæ beneficio id esse asseramus: vnde nec fortunati etiã sunt: fortunæ nanq. bona sunt, quorũ ipsa est causa. Sic rursum quæritur, an fortuna sit in vniuersum aliqua, vel cùm sit, an nõ sit etiam vnde. Atqui necessũm est, & esse fortunam, & causam esse. Vnde & bonorum quorundam, & malorum causa fuerit. Etenim si excipienda sint, & nihil assignandum fortunæ, sed alij cuipiã causæ, non tamen quare hanc non cernimus, fortunam causam esse affirmamus. Quocirca definientes fortunam, causam proportionalem hominis ratiocinationi constituunt, tanquam sit quædam natura. Verùm hæc iam alia quæstio fuerit, quandoquidem quos cernimus semel prospera vsos fortuna, quare ij non rursus, & rursum: idem enim eius causa. Non igitur est fortunę, neq. aliud etiã quidpiã indeterminatorum, infinitorũmq. contingat: erit enim bonum & malum. Scientia verò non erit eius per imperitiam. Quando & quidam fortunati didicerunt, aut omnes scientiæ (quod Socrates dixit) scientiæ sint. Quid igitur vetat, quò minùs cuidam ex ordine, non quod oporteat, contingat, sed velut sortes procul sint iaciendæ. Quid enim autem, num impetus in anima non sunt, atqui alij à ratione, alij à cupiditate (qui & priores) proficiscuntur: siquidem naturalis est per cupiditatem iucundę rei appetitus, ac naturâ omnia ad bonũ festinant. Quòd si quidam bene nati sunt, & velut cantionis imperiti, & citra rationem ferantur, vt dictat natura, ac concupiscant, quod quando, & quo pacto oportuit, prosperéq. agant, & consequantur stolidi, prætérq. rationem, eadem, quæ harum rerum præceptores, tales vtique fortunati cẽsendi sunt quotquot scilicet, præter rationem plurimum prosperè agunt. Natura igitur quidã fortunati sint, siquidem multifariam dicatur secunda fortuna: alia enim ex impetu, & præ electione fiunt, alia verò secus, & prorsus contrarium. Nam & malè ratiocinati videntur bene agentes, & secunda tamen fortuna vsos confitemur: ac rursus quidem in illis cùm voluerint, at minus bonum acceperint, & licet quidem istis per naturã vt prosperitaté consequãtur: nã impetus animi, cupiditásque quò oportebat delata, successu est vsa: ratiocinatio autem stulta, quam fortuna, dum prosperè adflat, ex iis, quorũ causa existit, nõ rectam expellit. Interdũ verò per cupiditaté quis malè ratiocinatus aduersam expertus est.

A εἰ δ' οὔπω, πότερον ἢ ἔστι τύχη ὅλως, ἢ ἔστι μὲν, ἀλλ' οὐκ ἔτι, ἀλλ' ἀνάγκη καὶ εἶναι καὶ αἰτίαν εἶναι. ἔστι δὲ καὶ ἀγαθῶν τι αἰτία ἢ κακῶν. εἰ δ' ὅλως ἐξαιρετέον, καὶ οὐδὲν ὑπὸ τύχης φατέον γίνεσθαι. ἀλλ' ἡμεῖς δηλῆς οὔσης αἰτίας, διὰ τὸ μὴ ὁρᾶν, τύχην εἶναι φαμὲν αἰτίαν. διὸ καὶ ὁριζόμενοι, τὴν τύχην πιθανόν τι αἰτίαν ἀνθρώπου λογισμῷ, ὡς οὔσης πινὸς φύσεως. τοῦτο μὲν οὖν δηλονοτι ἑτέρα ἂν εἴη· ἐπειδὴ ὁρῶμέν τινας ἅπαξ εὐτυχήσαντας, διὰ τί οὐ καὶ πάλιν αὖ, διὰ τὸ ὑπὸ κατορθοῦσαι καὶ πάλιν καὶ πάλιν; τὸ δὲ ἐν τὸ τοῦτ' αἴτιον. οὐκ ἄρα ἔστι τύχης. οὐτ' δηλονοτι ἐνίοτε ὑπὸ βαίνοι ἀπείρων καὶ ὁρίζων. ἔστι μὲν τὸ ἀγαθὸν ἢ κακόν· ὅπτερ μὴν δ' οὐκ ἔστι αὐτοῖς ἢ δι' ἀπειρίαν· ἐπεὶ ἐμαίνοντο αὖ τινες εὐτυχεῖς, ἢ καὶ πᾶσι μὲν αἱ ὀπτήσεμαι, ὥσπερ ἔφη Σωκράτης, εὐτυχεῖν ἦσαν. τί οὖν κωλύει συμβεῖναι τινὶ ἐφεξῆς τὰ τοιαῦτα πολλάκις, οὐχ ὅπη δεῖ, ἀλλ' ὅθ' αὐ εἶεν τὸ κύβοις ἀεὶ μαχαὶ βάλλειν. τί δ' δὴ; ἀλλ' οὐκ ἔνεισιν ὁρμαὶ ἐν τῇ ψυχῇ, αἱ μὲν ὑπὸ λογισμῶν, αἱ δ' ὑπὸ ὀρέξεως δηλόνου, καὶ πρότερα αὗται, εἰ γὰρ ὀξὺ φύσει ἢ δι' ὀπτιθυμίαν ἡδέ· καὶ ἡ ὄρεξις, φύσει γε ὅπῃ τὸ ἀγαθὸν βαδίζοι αὖ παῦ.

D εἰ δὴ τινὲς εἰσιν εὐφυεῖς ὥσπερ οἱ ἀδίκοι οὐκ ὀπτεύμενοι ἄδειν, οὕτως οὐ πεφύκασι καὶ ἄνευ λόγου ὁρμῶσιν, ἢ φύσις πέφυκε, καὶ ὀπτιθυμοῦσι καὶ τούτου ποτὲ, καὶ οὕτως ὡς δεῖ, καὶ οὗ δεῖ, καὶ ὅτε, οὕτοι κατορθοῦσι, κἂν τύχωσιν ἄφρονες ὄντες καὶ δηλονοτι, ὥσπερ καὶ οὗ ἔσονται οἱ διδασκαλικοὶ ὄντες. οἱ δέ γε τοιοῦτοι εὐτυχεῖς ὅσοι ἄνευ λόγου κατορθοῦσιν ὡς ὅπῃ τὸ πολύ. φύσει ἄρα οἱ εὐτυχεῖς εἶεν

E αὖ, ἢ αὖ· ἢ πλεονεκτῶς λέγεται ἡ εὐτυχία. τὰ μὲν γὰρ πρόσπεται ὑπὸ τῆς ὁρμῆς, καὶ προαιρουμένων πρᾶξαι τὰ δ' οὔ, ἀλλὰ τοιαῦτα· καὶ πάλιν ἐν τούτοις, εἰ ἐβούλοντο αὖ, ἢ ἔλαττον ἔλαβον, τἀγαθόν. ἐκείνοις μὲν τύχοιν εὐτυχεῖν διὰ φύσιν ἐνδέχεται. ἡ γὰρ

F ὁρμὴ καὶ ὄρεξις οὖσα, οὗ δεῖ κατώρθωσεν, ὁ δὲ λογισμὸς ἐν ἡλίθιον· καὶ τοῖς μὲν ἐνταῦθα, ὅταν μὲν λογισμὸς μὴ δοκῶν ὀρθῶς εἶῃ, τύχῃ δ' αὐτῷ αἰτία οὖσα, αὐτὴ δ' ὀρθὴ οὖσα, ἐξῶσεν· ἀλλ' ἐνίοτε δι' ὀπτιθυμίαν λογισάμενος πάλιν, οὕτω καὶ ἠτύχησεν.